

JULIUS CESAR

DRAMA DE SHAKESPEARE (1)

ACTUL AL DOILEA

SCENA I

Roma, — grădina lui Brutus

Intră Brutus

BRUTUS

Vin Lucius încóce, vin iute căci nu pot
Să înțeleg, din mersul planetelor, cât este
De-acuma pên'la ȕioă. Hei! Lucius, ascultă!
D'aș fi putut ca tine să dorm în nóptea asta!
Ci vin'o dată 'ncóce! Deșteptă-te îți spun!
N'auđi tu? Vino, vino!

Intră Lucius

LUCIUS

Chematu-m'ai, stăpâne?

BRUTUS

Găteșce o lumină 'n camera de lucru
Și când va fi aprinsă să vii ear să mă chemi.

LUCIUS

Mă duc în grabă, Dómne.

---

(1) Veđi *Ateneul Român*, No. 10, 1895.

BRUTUS

Prin mórtea lui, și numai
 Prin mórtea lui se póte! Nu am, cât despre mine
 Nici un cuvânt în lume de a lovi într'ensul,
 Afară de acela al binelui obștesc.
 Dorește el acuma să fie 'ncoronat:—
 Decî nasce chestiunea: cam întru cât acésta
 Ii póte schimba firea. Lumina țilei numai
 Indémnă pe viperă din gaură'i să easă;
 Decî cată să ieî séma mergënd cum pui piciorul.
 Să se încoroneze! Dar tocmai asta este
 Să pui în el un ghimpe, cu care va putea
 Să facă multe rele. Abusul de mărire
 Ia naștere din faptul de-a despărți puterea
 De simțul omenirei; dar drept vorbind de Cesar,
 N'am observat vr'o dată să'i fie stăpânită
 De pătimî judecata; e însă dovedit
 Că umilința este chiar scara ce servește
 Ambițiunei vecinic ca mijloc d'a ajunge
 La vîsu'î de mărire; dar atingënd la urmă.
 Cea mai înaltă tréptă, ea spatele întorce
 Spre trépta înjosita prin care a ajuns
 Și 'n sus spre nuori privește.—Va face Cesar ast-fel:
 Decî să'l oprești tu cată. Așa stă lucrul astăzi
 Nemulțumirea nóstră fiind nu pe deplin
 Justificată astă-đi prin actele'î presente,
 Să căutăm prilegiul noi prepuelnicî dară,
 Chiar în purtarea'î mâine, când va fi mai puternic:
 Și să'l tratăm d'acea ca pe un ou de șerpe
 Reu-făceter, atuncea când l'a clocit natura.
 Decî cată ca d'acuma să'l sugrumăm mai bine.

Reintră Lucius

LUCIUS

In camera-vé, Dómne, aprins'am luminarea,

Pe când cătam în casă o cremene, găsit'am
 Aprópe de feréstră scrisórea asta 'nchisă.
 Cu tóte că sunt sigur că nu era acolo
 'Nainte, când plecasem acasă să mă culc.

BRUTUS

Te 'ntórece iar în patu'ti, nu'i încă diminéță.
 A Idelor de Marte nu'i mâine prima di ?

LUCIUS

Nu sciü.....

BRUTUS

Ia calendarul, și vin apoi să'mi spuï.

LUCIUS

Voiü face cum imi cereți.

(Ese).

BRUTUS

Atâta strălucire aü meteorii ceia
 Ce flacără prin aer, că la lumina lor,
 Pot să citesc scrisórea.

(Deschide scrisórea și citește).

«Ai adormit, oh ! Brutus ; te scólă, — te privește.

«Ai vrea ca Roma óre?... Di, fă, și îndreptéză !
 «Ai adormit, oh ! Brutus ; deșteptăte» — adesea
 În timpii cei din urmă, vėđuiü cam aste frase
 «Ai vrea ca Roma óre»... Voiü complecta-o ast-fel :
 Să fie 'ngenuchiată de unul Roma nóstră ?
 Strábuniï mei, o dată, aü alungat, din Roma
 Acésta, pe Tarquiniu când ajunsese Rege :
 «Vorbește, fă, lovește».... Nu să vorbesc, imi cere
 Și să lovesc mă 'ndémná ? Oh ! Romă, îți promit,
 De este cu putință o îndreptare ; Brutus
 Va da tot ajutorul ce póte să'l aducă.

Reintră Lucius

LUCIUS

Ađi cinci-spre-dece ęile din Marte aű trecut.
(*Se aude bătând la pörtă*).

BRUTUS

Bun;— mergi și veđi la pörtă că bate cine-va.
(*Ese Lucius*).

N'am mai dormit în pace de când a început
Să mă asmuțe Cassiu în contra lui Cesar;
Căci timpul ce desparte a faptei sevârșire,
De gândul, ce în taină a zămisli'to, este
Ca o fantasmă négră saű ca un vis hidos.
Când gândul cumpăneșce mijlócele, e omul
Ca și un stat ce fierbe cu desbinări interne.

Reintră Lucius

LUCIUS

Stăpâne, stă la ușă cumnatul vostru Cassiu
Și vrea să vă vorbescă.

BRUTUS

Veđut'ai daca'i singur.

LUCIUS

Nu, Dómne, sunt cu dènsul mai mulți.

BRUTUS

'I ai cunoscut?

LUCIUS

Nu, căci pân'la ureche 'și aű tras ei pălăria
Și sunt ascunși obrajii în manta lor adânc,
Că nu'i pot recunóșce prin nici un semn.

BRUTUS

Să între.
(*Ese Lucius*).

BRUTUS

Toți sunt din facțiune, Oh! lașă resvrătire,
 Chiar, nóptea 'ți e rușine să te arăți, da, nóptea
 Prielnică la crime! Atuncea, spune'mi unde
 Găsi-vei 'n timpul ții o vizuină 'n care
 S'ascunđi cumplita'ți frunte? Nicı nu mai căuta;
 In zimbete ascunde'o și'n măgulire iarăși.
 Căci d'ai păși în lume cu fața ta firéscă
 Nicı adâncimea négră Erebului n'ar șci
 Să te învăluiescă destul să poți să scapi.

Intră Cassius, Casca, Decius, Cinna, Metellu, Cimber și Trebonius

CASSIUS

E îndrăsnélă 'mı pare din parte-ne ca ast-fel
 Să'ți turburăm odihna. Oh! Brutus, bună ȓioa.
 Te supărăm noi óre?

BRUTUS

D'o oră sunt sculat.
 Și tótă nóptea asta nicı nu m'am odihnit.
 Cunosc óre p'acea ce aũ venit cu tine?

CASSIUS

Da îi cunoșci, firește, pe toți și nicı nu este
 Vre unul printre dênșii să nu te onoreze,
 Ș'ar vrea, zeũ, fie-care să ai de tine însu'ți
 Acea opiniune înaltă, ce o are
 De tine, fie-care din nobili romani.
 Acesta e Treboniu.

BRUTUS

'I urez venire bună.

CASSIUS

Acesta Decius, Brutus.

BRUTUS

Și dènsului asemeni.

CASSIUS

Și Casca, și acela e Cinna, ear acolo
Veți pe Metellus Cimber.

BRUTUS

Bine'ați venit cu toții.
Ce griji neobosite sunt astea ce se luptă
Cu-a somnului odihnă.

CASSIUS

Te rog să mă ascuți.
(Brutus și Cassius șoptesc împreună)

DECIUS

Acela'î răsăritul și 'ncepe chiar să pară
A zorilor lumină.

CASCA

Nu pôte fi; te'nșeli.

CINNA

Ba, Domnule, mă ertă; cea palidă lucire,
Ce marginea atinge a norilor, e ȓioa.

CASCA

Vè veți convinge lesne că vè 'nșelați cu totul,
Căci sórele resare, acolo unde-arăt,
Mult mai spre miezul ȓilei, căci anu'î încă tènér.
In douè luni d'acuma mai sus spre'amiadă nópte
Va nașce prima'î raȓă ș'atuncea răsăritul
Va fi spre Capitoliu.

BRUTUS

Veniți dér toți încóce să ne luăm de mână.

CASSIUS

Luând cu jurămintę bărbată hotărre.

BRUTUS

Ah! nu cu jurăminte! Nu e 'ndestulătore
 Acea nemulțumire ce este zugrăvită
 Pe chipul fie-cărui? Nu e 'ndestulătore
 A sufletelor năstre amară suferință
 Ș'abusurile tôte ce ținic se comit?
 Dê nu vor fi acestea motive, să plecăm ;
 Să plece fie-care la somn, lăsând în tihnă
 Ca ținania ținic să prindă noi puteri,
 Și întemplerii grija d'a ne păzi viața.
 Dăr dacă din potrivă motivele acestea
 Sunt indestulătore precum nu m'indoiesc
 Chiar să inflăcăreze pe cei mai lași bărbați,
 Și să înbărbăteze chiar suflete timide
 Ca cele de femeie! Atunci, concetățeni,
 Ce trebuință este de pinteni să ne 'mpingă
 Când cerem îndreptare? Ce alte legăminte
 De cât Romani ce'n taină vorbit'aũ împreună
 Ca să nu șovăiescă? Ce alte jurăminte
 De cât a lor onore, onorei zălogită
 Că lucrul se va face, de nu, murim cu toții!
 Pot preoții să jure cu cei lași și șireți,
 Bătrânii slabi la minte și duhurile strâmbe
 Ce 'mbrățișeză rēul și 'n el găsesc plăcerea :
 Acel ce întreprinde o cauză nedemnă
 E bănuir, d'acea cu jurământ se lęgă.
 Dar să nu se păteze dreptatea cumpănită
 A hotărreii năstre, ș'aventul necurmat
 Al spiritelor năstre, cu gândul că'i nevoie
 De alte jurăminte ca să păstrăm credință.
 Căci ver-ce picătură de sânge viu și mândru
 Ce'n vinele acele Romane falnic curge

S'ar preschimba în apă bastardă d'ar da greș
Cuvântului de cinste ce și l'a dat Romanul.

CASSIUS

Ce ȕicî de Cicerone? E bine să'l sondăm?
Imî pare că va merge alătura cu noî.

CASCA

Să nu'l lăsăm în lăturî.

CINNA

E bine înțeles.

METELLU

Da, să'l avem pe dènsul căcî periî lui cărunțî
Vor face un renume de cinste, câștigând
Cu-a ómenilor glasurî favóre, eî vor ȕice
C'a nóstre mâini sunt duse de judecata lui;
Nu vor vedea cruđimea și tinerețea nóstră
Ascunsă după scutul experienței sale.

BRUTUS

Nu mai vorbișî de dènsul; e bine să nu'î spunem:
Căcî nici o dată 'n lume nu s'ar asocia
La întreprinderî drepte de altul începute.

CASSIUS

Decî să 'l lăsăm în pace.

CASCA

Da, nu e dintr'aî noștrîi

DECIUS

Pe nimenî nu atingem afară dór pe Cesar?

CASSIUS

Vorbit-aî bine, Deciu:— Eű, cred că nu e bine

C'Antoniū, cel de Cesar atât de resfătat,
 Să'Ń supraviețuiescă ; -- Intr'ensul am găsi
 Un iscusit protivnic. Voi, sćiŃ de ce mijlôce
 Puternice dispune, — d'ar profita de ele
 Se pôte c'ar ajunge să se întindă ast-fel
 In cât să ne jicnescă ; deci, ca să 'l prevenim,
 Antoniū, cu Cesar ar trebui să cadă.

BRUTUS

Purtarea noastră, Cassiū, părea-va sângerôsă,
 Când capul retezându'l am hăcui și trupul ;
 Simțind chiar după môrte invidie și ură,
 Nu e de cât un membru Antoniū al lui Cesar : —
 Noi sacrificatoriŃ vom fi ear nu casapiŃ ;
 In spirit nu e sânge ; ah ! d'am putea ajunge
 La spiritul lui Cesar, făr' a' atinge corpul.
 Dar, vai ! e trebuință ca sângele lui Cesar
 Să curgă ca să 'nvingem ; deci, scumpii mei prietenŃ,
 Lovi-vom cu tărie nu însă cu mânie ;
 Să'l dăm ca o mâncare gătită pentru Ţei,
 Nu sfâșiat ca pradă de aruncat la câini.
 Ear inimile nôtstre ca un stapân viclean
 Ce robul 'și 'l asmuță la fapte de cruđime
 Ș'apoi il muștră earășŃ ; printr'asta aretând
 C'am fost împinși de grôua a vremeŃ trebuință
 Ci nicŃ de cum de ură, și 'n ochiŃ lor trecând
 Ca purificatoriŃ, ear nu ca ucigași.
 La Marc Antoniū dară nici să vă mai gândiŃ,
 Nu va putea să facă cât brațele lui Cesar,
 Când vom tăia noi capul lui Cesar.

CASSIUS

Tot me tem :
 Căci dragostea adâncă ce are pentru Cesar.....

BRUTUS

Nu te gândi la dânsul, prietenule Cassiu.
Pe Cesar de' l iubeşce, tot ce-ar putea să facă
Ar fi să se 'ngrijescă murind el pentru Cesar ;
Ş'ar fi mult pentru dânsul, căci e datat la jocuri,
Petrecerî, şi risipe şi vesele 'ntrunirî.

TREBONIUS

De dânsul nu ne temem, nu trebuie să móră ;
Şi mai târziu va rîde ca noi de aste lucruri.
(Sună césornicul).

BRUTUS

Taci, — veđi ce oră sună.

CASSIUS

Sunat'a ora trei.

TREBONIUS

E vreme să ne ducem.

CASSIUS

Dar nu e încă sigur.

De va eşi ađi Cesar, saũ nu ; căci de o vreme
A devenit, afară din cale, 'ncređător
In prevestirî şi semne ; şi ađi il inspăimântă
Vedenii, visuri, chipuri, de carî rîdea 'nainte ;
Se póte că aceste minuni infricoşate
Şi neobicinuita a nopţei grozăvie
Precum şi augurii stăruitor oprit'aũ
Pe Iuliũ Cesar astă-đi la Capitol d'a merge.

DECIUS

Să nu te temi de asta, chiar dacă s'ar decide
Eũ, 'l aş putea întórce ; îi place să audă
Că pođi pe zmei aprigi cu arborii să'i prinđi,

Pe ursul cu oglindă, pe elefant în șanțuri
 Pe leul cu o mréjă, pe om cu lingușirea,
 Dar când îi spuî că densusl urașce măgulirea
 Răspunde că așa e, — fiind atuncea tocmaî
 Maî lingușit, — mă lasă, căci sciũ să'l învêrtesc,
 La Capitol cu mine am să'l aduc, fiți siguri.

CASSIUS

Vom merge dar cu toții să'l însoțim acolo.

BRUTUS

Cel maî târziũ să fie la ora cea d'a opta.

CINNA

Cel maî târziũ atuncea ; cătați să nu lipsiți.

METELLUS

Ligarius imî pare e supêrat pe Cesar,
 Căci 'l-a mustrat o-dată când lăuda în public,
 El, pe Pompeiũ ; de densusl mă mir că n'ați vorbit.

BRUTUS

Deci, scumpul meũ Metellus, treci pe la casa lui,
 El ține mult la mine și are pentru ce :
 Trimete'l numaî 'n cõce și sciũ cum să'î vorbesc.

CASSIUS

Ne-apucă diminéța, deci Brutus te lăsăm.
 Vê 'mprăștiați, prietenî, dar nimenî să nu uite
 Ce ați vorbit cu toții, probați Romani că sunteți.

BRUTUS

Privirea să vă fie tilnită și voiõsă,
 Ca 'nfațșarea nóstră să nu tradeze scopul ;
 Purtarea să vă fie cea de actor Roman,
 Cu aparență calmă și duhul neschimbat ;

Rămas bun dér, prieteni, să ne vedem cu bine.

(*Es toți afară de Brutus*).

Ai adormit, băiete ? dar las' nu e nimica,
Te recoreșce somnul ca roua parfumată ;
Nu te muncesc vedenii și visurile schimbătore,
Ce-a ómenilor duhuri necontentit frământă : —
D'aceea dormi în pace.

Intră Portia

PORTIA

Stăpâne, Brutus, eu sunt !

BRUTUS

Dar, Portia, ce este ? De ce te-ai sculat óre ?
Nu-ți póte fi prielnic, să 'nfrunți, slabă cum ești,
Temperatura aspră a recei dimineți.

PORTIA

Asemenea nici ție. Plecat'ai ađi în taină
Din patul meu, oh ! Brutus. Ș'asără de la cină
Te ai sculat în pripă, plimbându-te prin casă
Măhnit, trist și pe gânduri cu brațele pe piept.
Făcându-ți întrebarea ce supărare ai,
Teai uitat la mine cu ochii încruntați :
Când stăruiu pe urmă te-ai scărpinat în cap,
Și ai lovit pământul cu multă nerăbdare :
Am insistat și totuși nu mi-ai răspuns nimic ;
Și ridicându-ți mâna c'un semn de supărare
M'ai alungat din casă și am plecat măhnită ;
Căci mă temem să crească acea impaciență
Ce'ți coprinsese firea, și tot speram în mine
Că'i un necađ cum are or ce bărbat în lume.
Dar ved că nu te lasă să dormi, nici să mănânci,
Nici să vorbești și dacă putea să-ți schimbe chipul
Cum 'ți-a schimbat purtarea nu te mai cunoscém,
Iubite Dómne, 'mi spune ce'ți este supărarea.

BRUTUS

E numai sănătatea și alt-ceva nimic.

PORTIA

Dar e cu minte Brutus, de n'ar fi sănătos
Ar sci găsi prea lesne mijlôce de 'ndreptare.

BRUTUS

Așa, și fac, iubito, te du la patul tău.

PORTIA

Și dacă-î bolnav Brutus e cu cădere ôre
Să stea fără vestminte afară 'n umezélă
A zorilor brumóse? Cum! Brutus e bolnav,
Și pe furiș se scólă din patu-î încălđit
Ca să infrunte-a nopței molipsitóre duhurî?
Sfidând guturăiosul și necuratul aer.
Să-ți înrăiască bóla? Acésta nu pot crede:
Nu, ți-e muncită mintea de gândurî ucigașe,
Ce cred că se cuvine să le cunosc și eu
Prin dreptul meu de sóță; te rog, ingenuchiată,
Pe frumusețea asta, ce o iubeaî o dată,
Pe jurămêntul vecinic, ce ne-a legat viața,
Destăinueșce'mî, mie, ce sunt o jumătate
Din tine, greutatea ce te apasă; spune'mî
Ce ómenî sunt aceia: căcî am vėđut p'acea
Vr'o șépte, ce figura 'șî-o ascundeaũ, cu tóte
Că este întuneric.

BRUTUS

Nu 'ngenuchia, iubito.

PORTIA

Nicî n'aveam trebuință, d'ai fi tu blând și dulce.
In sfânta legătură a căsnicieî, Brutus,

E ore cu putință să nu împărtășesc
 Secretele-ți? Dar nu sunt și eu din tine-o parte?
 O parte cât de mică? Să 'mpărtășesc cu tine
 Și patul tău și masa, și să nu pot vorbi?
 Atât de depărtată mă ține bunu'ți plac?
 Ah! Portia atuncea nu este a lui Brutus
 Soție, ci amantă.

BRUTUS

Ba, ești a mea soție
 Cinstită, credincioasă și mult mai dragă mie
 Ca sângele acela ce 'n inima mea tristă
 Și obosită, curge.

PORTIA

Dar fi așa, 'mă-ai spune
 Secretul. Sunt femeie, — așa e, — dar femeia
 Pe care a luat'o ca sotoșă Domnul meu.
 Femeie sunt, — așa e — sunt însă o femeie
 Cu un frumos renume, sunt fiica lui Caton.
 Nu crezi că sunt mai tare decî de cât sexul meu
 C'un ast-fel de părinte ș'un ast-fel de bărbat?
 'Imi spune-a tele taine, nu le voi da pe față,
 Am dat nestrămutate dovezi de bărbăție
 Când m'am rănit în pulpă aici cu mâna mea:
 Eu, fără șovăire am îndurat durerea
 Ș'a soțului meu taine nu le voi îndura?

BRUTUS

Oh! Deî mie faceți vrednic de-o ast-fel de soție!
(Se aude bătând cine-va la ușă).
 Ascultă, — Cine bate? oh! Portia, te du;
 Și în curînd în sinu'ți versa-voi fără preget
 A duhului meu taine; — 'ți-oi lămuri deplin
 A mele întreprinderi și cauza intrîgă

A supărării mele : — mă lasă dar în grabă.
(*Ese Portia*).

Intră Lucius și Ligarius

BRUTUS

Veți cine bate, Luciu, la ușa noastră ? Dute.

LUCIUS

E un bolnav, stăpâne, ce vrea să vă vorbescă.

BRUTUS

Ligarius, de care mi-a pomenit Metellus
Copile, dute 'n casă. Ligarie, ce este ?

LIGARIUS

Primește-o salutare din gura mea slăbită.

BRUTUS

Nu'i priincios momentul, prea onorate Caius,
Să ești cu capu 'n fașe, că n'eî fi doar bolnav !

LIGARIUS

Nu sunt bolnav când Brutus pe cale e să 'njghebe
Un lucru ce e vrednic de al onórei nume.

BRUTUS

Ligarie, proiecte, am pentru tine tocmai,
De poîi cu sănătósă ureche să m'ascuți.

LIGARIUS

Dar jur, pe Ței, la care se 'nchină tot Romanul !
Sunt sănătos acuma ! Oh ! tu, al Romei suflet
Viteaz copil al Romei de spiță strălucită !
Tu, chiar ca vrăjitorul aî deșteptat d'o-dată
Un suflet ce-'amortîse. S'alerg îmi poruncesce,

Și făptui-voiu lucruri ce 'ntrec a mea putere,
Fără să sufer piedici. Ce este de făcut?

BRUTUS

Un fapt care pe bolnav îl va 'nsănătoși.

LIGARIUS

Dar nu se află ore vre unui sănătoși,
Pe cari ar fi mai bine ca să-I inbolnăvim?

BRUTUS

Ș'acésta o voiu face. Iți voiu desfașura
Afacerea întrégă mergând pe drum cu tine,
Spre cel de care 'i vorba.

LIGARIUS

Te scólă dér să mergem ;
Și te urmeu cu'n suflet din nou învăpăiat,
Să fac ceea-ce nu sciū : dar 'mi este îndestul
Că sunt condus de Brutus.

BRUTUS

Urmédă-me atuncea.
(Es)

SCENA II

O cameră în palatul lui Cesar

Tună și fulgeră. — Intră Cesar în haină de nópte

CESAR

Nici cerul nici pământul n'au pace 'n astă nópte.
In somnul ei de trei orī Calphurnia strigat'a :
«Pe Cesar îl omórá, săriți în ajutor !»

Intra un servitor

SERVITORUL

Chematum'ăi, stăpâne ?

CESAR

Te du și poruncește augurilor pe loc
Să facă sacrificii vestindu-mă îndata
Ce semne 's de isbândă.

SERVITORUL

Stăpâne, merg în grabă.

Intră Calphurnia

CALPHURNIA

Ah ! Cesare, ce cugeți ? Ai vrea să eși din casă ?
Dar asta-ți nu ți dau voie nici să te misci afară.

CESAR

Dar trebui să ies astă-ți ; pericolele toate
Ce-amenințau pe Cesar nu pot ca se'l infrunte ;
Când l'or vedea în față îndată vor dispărea.

CALPHURNIA

Credință nici o-dată în visuri n'am avut,
Dar sunt înspăimântată acuma, scumpe Cesar.
E unul înăuntru ce povestea, că străja
Vețuse 'n astă noapte minun mult mai ciudate
Afară de acelea ce am vețut aicea.
Pe stradă o leică selbatică fătând ;
Și morți eșind din grăpă ; ostași înflăcărâți
Bătându-se în aer în rânduși regulate
Și sângele vărsându-l din rănii pe Capitol :
Ear resuna vezduhul cu sgomot de bătae,
Cai fioros rincheză, și gem răniți soldați
Stațiile pe strade urlău și se jeleaă

Sunt neobișnuite aceste lucruri, Cesar,
Și sunt înspăimântată.

CESAR

Dar cine va fugi.
De sôrta cea de ȃei în cer orânduită?
Dar o să easă Cesar; aceste prevestiri
Privesc pe toți obșteșce, ci nu pe Cesar numai.

CALPHURNIA

Dar nu se vĕd comete când móre-un cerșetor,
Ear mórtea unui rege de cer e trâmbițată.

CESAR

Un om nemernic móre 'nainte d'a muri
De ȃece orî; vitĕzul o-dată móre numai,
Minunea cea mai mare e pentru mine omul
Ce pôte sci ce'i frica, vĕȃend că mórtea este
Sfĕrșirea cea fatală, ce vine necurmată
Când trebuie să vie.

Reintră un servitor

Ce-aŭ rĕspuns augurii?

SERVITORUL

ȃic că nu este bine să merȃeți aȃi afară;
Căci mașele victimei smulgându-le afară
Inima n'aŭ găsit'o în pieptu'i căutând.

CESAR

Pe cei fricoși vor ȃei să'i facă de rușine.
De inimă ființă lipsită ar fi Cesar
D'ar rămânea acasă de frică tótă ȃiua.
Nu, Cesar nu remâne: primejdia cunósce
Că Cesar de cât dĕnsa e mai primejdios.
Doi puî de leŭ noi suntem chiar într'o ȃi născuți,

Dar eũ cel mai în vârstă eșit'am mai voinic ;
Deci Cesar o să easă.

CALPHURNIA

Vai ! Dómnne, mă ascultă :
Incredere prea mare'ți întunecă vederea.
Te rog să nu eși astă-đi : đi că e frica mea,
Ci nu a ta, ce 'n casă te face să rămâi
Trimete-vom mai bine pe Marc Antonius astă-đi
El la Senat, va spune că nu ești sănėtos ;
Te rog dar în genunche, înduplecâte mie.

CESAR

Ei fie dér, să spue Antonius acėsta ;
Și ca să'ți fac plăcerea voiũ adăsta acasă.

Intră Decius

Poftim și Deciu Brutus : el póte să le spună.

DECIUS

Te îmbrățișeđ, oh ! Cesar mărețe, bună điua :
Eũ, la Senat, venit'am să mergem împreună.

CESAR

Și ai venit la vreme, stimatul meũ prieten ;
Pe senatori salută'i din partea mea, ș'anunță
Că nu voiũ merge astă-đi. Sa nu spuĩ că nu pot
Căci n'ar fi adevėrul ; și mai puțin ar fi
Adevėrat d'ai spune că nu îndrăsnesc să merg ;
Deci adevėrul este, curat, că nu voiũ merge.

CALPHURNIA

Đi că'i bolnav.

CESAR

Cum ? — Cesar va spune o minciună ?

El, ce așa departe răsbóiele intinse,
Se va feri d'a spune betrânilor ăst lucru,
Deci, dute și le spune că Cesar nu va merge.

DECIUS

Ah ! Cesar prea putinte, dă'mi deslușiri de ce ;
De frică să nu riđă în față când le-oiș spune.

CESAR

Cuvântul 'mă e voința. Nu voiș să merg. Senatul
Va trebui să fie satisfăcut cu'atâta.
Dar pentru tine 'n parte, fiind-că te iubesc,
Fac o excepțiune spuindu'ți adevărul :
Calphurnia mă ține în casă pentru astă-đi ;
Visat'a 'n astă nópte că a veđut curgând,
Din statua mea, sânge, ca și dintr'un isvor
Cu șipote o sută ; și mulți Romană voinici,
In sângele meș, mâna cu zimbet se spălaș.
Consideră acéstă ca prevestiri, indiciș
De rele iminente ; ș'ast-fel ingenuchiată
Ea s'a rugat de mine să nu mă mișc din casă.

DECIUS

Greșită'nterpretare a visului e asta !
A fost o viziune frumoșă, norocóșă :
Căci statua aceia vėrsând pe sghiaburi multe
Un sânge 'n care mâna Romanii 'și o uda,
E semnul că prin tine iubita nóstră Romă
Avea-va mai viș sânge și ómenii de frunte
Vor alerga grămadă să ia dintr'acel sânge
O pată saș o móște, o scumpă amintire.
Așa 'nțeleg eș visul Calphurniei, mă crede.

CESAR

Și tălmăcirea'ți este de sigur fórte bună

DECIVS

Și 'ți va părea mai bună când îți voi spune totul,
 Deci află că Senatul de-acum e hotărît
 Să dea ați o corónă puternicului Cesar.
 De le-ai trimete vorbă că nu vii, s'ar putea
 Să 'și schimbe ei părerea. Apoi ar fi ridicol,
 Ne auđit, sa vie un om și să le spuie :
 Senatul se amână pe altă ți, când Dómei
 Luí Cesar vor apare mai norocóse visuri.
 De s'ar ascunde Cesar nu vor șopti ei óre,
 «Luí Cesar îi e frică !?» Oh ! Cesare, mă értă,
 Dar marea mea iubire me face să vorbesc.
 Și rațiunea 'mí este amorului supusă.

CESAR

Nu 'ți par deci prea nebune acum fricile tale,
 Iubit'o, 'mi-e rușine că le-am dat ascultare
 Imi dați încóce toga, căci am să plec îndată.

*Intră Publius, Brutus, Ligarius, Metellus, Casca,
 Trebonius și Cinna*

Venit'a să mă iee chiar, Publius. Să mergem.

PUBLIVS

M'inchin la tine, Cesar.

CESAR

Fii binele venit.

Cum, Brutus, ești tu gata așa de diminéța ?
 Și Casca, bună țiua. Ligarius să cređi
 Că nici o dată Cesar n'a fost așa dușman
 Cu tine ca cea febră ce'-așa mult te-a slăbit.
 Ce ceas să fie óre ?

BRVTVS

Sună acum opt ore.

CESAR

Eă, pentru politeța și ostenela vĂtră
VĂ multĂnesc, prietenı.

Intră Antonius

Antonius, ce nĂptea
In veselii petrece, și dĂnsul s'a sculat
Chiar mai de vreme astĂdi. AntoniĂ, bună đia

ANTONIUS

MĂnchin plecat eă insu'mı in fața'ți, mare Cesar.

CESAR

Te rog đi-le'năuntru să fie iute gata.
Trebonius și Cinna, Metellus și cu tine
Am să vorbesc mai multe cu voi timp de o oră.
Aducețiv'aminte ađı să veniți la mine :
Stați lângă mine dĂră ca să nu uit nici eă.

TREBONIUS

Nu voiĂ uita oh ! Cesar. (*aparte*) VoiĂ fi așă aprĂpe
Că cei mai bunı prietenı aı teı ar fi dorit
Să fi fost mai departe.

CESAR

Intrați, amicii mei,
Ca să gustați cu mine un pĂhărel de vin.
Ș'apoi toți ca prietenı vom merge împreună.

BRUTUS

PĂcat că e alt lucru să pari dĂr și să fiı.
Inima'mı plĂnge, Cesar, cĂnd mĂ gĂndesc la tine.
(Es).

SCENA III

O stradă lângă Capitolul
Artemidorus cilind o hârtie

ARTEMIDORUS

«Cesare, tepește-te de Brutus; păzește-te de Cassius; «nu te apropia de Casca; ține ochiul pe Cinna; nu te «încrede în Trebonius; uite-te bine la Metellus Cim- «ber; Decius Brutus nu te iubesc; pe Ligarius 'l ai «măniat. Nu e de cât un gând la toți bărbații aceștia, «și e îndreptat în contra lui Cesar. Dacă nu ești ne- «muritor, uite-te bine împrejurul tău : căci siguranța «prea mare înlesnește conspirațiunea. Deii cei puternici «să te apere ! Bine-voitorul tău.

«Artemidorus.»

Voiu aștepta aicea pân'ce va trece Cesar,
 Ca să i-o dau în mână ca un împicinat.
 Inima mea deplânge că nu'i permis virtuței
 Să scape de viclăna invidie a urei.
 De vei citi această trăivei pôte, Cesar ;
 Dar în zadar, căci sorta unită'i cu trădarea.

(Ese).

SCENA IV

O altă parte a aceleiași strade lângă casa lui Brutus
Intră Portia și Lucius

PORTIA

Alergă băețele de grabă la Senat.
 Să nu răspunđi nimica și plcă cât de iute.
 Ce mai așteptăi acolo ?

LUCIUS

Să știu ce am să fac.

PORTIA

Ar fi destulă vreme să mergi și să te 'ntorci

'Nainte de ați spune ce aș dori să faci.
 Oh ! Deî 'mî dați tãrie și așeđãlî ul munte
 De piatrã între limba și inina'mî acum.
 Am forță de femee și suflet de bărbat.
 E greú pentr'o femee să ție un secret !
 Ce, încă ești aicea ?

LUCIUS

Ce vrei să fac stãpãnã ?
 S'alerg spre Capitolul, și alt ceva nimic ?
 Și să m'întorc la tine, și alt ceva nimic ?

PORTIA

S'aducî rãspuns, bãiete, cã Domnul tãu e bine ;
 Când o pleca d'acasã nu prea mi-a cam plăcut :
 Observã tot o-datã mișcãrile lui Cesar,
 Și solicitatoriî ce lângã dẽnsul vin.
 Ce sgomot e acela, bãete, — nu auđi ?

LUCIUS

N'aud nimica, Dómnã

PORTIA

Te rog, ascultã bine ;
 Am auđit un huet confus ca de o cërta,
 Și vèntul il aduce cam despre Capitol.

LUCIUS

Te linișteșce, Dómnã, cãci nu aud nimica.

Intrã un ghicitor.

PORTIA

Ia vino 'ncoa, amice ; — pe unde ai umblat ?

GHICITORUL

Am fost acasã, Dómnã.

PORTIA

Ce orã e acum ?

GHICITORUL

Vr'o nouă ore, dómnă.

PORTIA

Cređi tu, că, pân'acuma,
O fi pornit cortegiul lui Cesar la Senat ?

GHICITORUL

Nu încă pân'acuma ; mă duc să 'mí iaŭ un loc,
Să pot vedea cortegiul trecënd la Capitol.

PORTIA

Mergi póte ca lui Cesar să'i ceri ceva. — Aşa e ?

GHICITORUL

Da, Dómnă, dacă Cesar, va fi destul de bun
O-dată pentru Cesar, s'asculte graiul meŭ.
Me duc să rog pe Cesar, pe Cesar să 'l iubéscă.

PORTIA

Sciŭ că se plăsmueşce vr'un reŭ în contra lui ?

GHICITORUL

Nu sciŭ nimica sigur, dar multe se întemplă.
Adio, Dómnă. Strada e strîmtă pe alocuri,
Şi céta ce alérgă pe urmele lui Cesar
De Senatorŭ şi pretori şi solicitatori,
Inghesuiţi aicea pot să mă 'năbuşéscă.
Merg dar să cat aiurea un loc mai potrivit
De unde, când va trece, lui Cesar să vorbesc.
(Ese.)

PORTIA

Mă duc acum în casă. Vai ! Vai ! ce lucru slab
E inima femeei ! Oh ! Brutus, dragul meŭ !
Să te ajute cerul în ce ai întreprins !

M'a auđit băiatul. (*Luī Lucius*) O cerere lui Cēsar
 El a făcut, ș'acesta nu vrea să 'l mulțumescă.
 Leșinul mă cuprinde ! Alérgă la stăpân'teă,
 Din partea ma salută'l : ăi că sunt fericită
 Ș'apoī te întórce iarăși spunēdu'mī ce a ăis. (*Es.*)
 (Va urma) SCARLAT I. GHICA.

CONGRESUL LITERAR ȘI ARTISTIC DIN DRESDA

De la 21 până la 28 Septembrie 1895 s'a ținut la Dresda al 18-lea Congres al Asociațiunei literare și artistice Internaționale.

Ca sintesă a lucrărilor acestuī important congres publicăm rezoluțiunile ce au fost votate.

A/ UNIFICAREA LEGISLAȚIUNILOR ASUPRA DREPTULUI DE AUTOR

I) Principiī de unificare legislativă

1) *Natura dreptului de autor*

Autorul unei opere literare sau artistică are dreptul exclusiv de a publica și de a o reproduce prin or-ce procedeu și sub or-ce forma ar fi.

2) *Obiectul dreptului de autor*

Opera trebuie considerată independent de meritul ei.

În tot cazul, trebuiesc numerate printre operele protejate toate scrierile, discursurile, operele dramatice, musicale și chorografice, toate operele de arte grafice și plastice, printre cărți și arhitectura și fotografia.

Opera trebuie asemenea considerată independent de întrebuintarea și destinarea ei.

3) *Durata dreptului de autor*

Dreptul de autor subsistă în tot timpul vieței autorului și se prelungește cinci-zeci de ani după mórtea sa, în profitul moștenitorilor.

4) *Intinderea dreptului de autor*

Or-ce reproducere integrală sau parțială, făcută fără consim-